DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

27. januar 2005 *

I sag C-125/04,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF indgivet af collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages (Belgien) ved afgørelse af 4. december 2003, indgået til Domstolen den 8. marts 2004, i sagen:

Guy Denuit,

Betty Cordenier

mod

Transorient — Mosaïque Voyages et Culture SA,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne N. Colneric og J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer),

* Processprog: fransk.

generaladvokat: A. Tizzano
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— den belgiske regering ved E. Dominkovits, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A. Aresu et J.-P. Keppenne, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 90/314/EØF af 13. juni 1990 om pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure (EFT L 158, s. 59, herefter »direktivet«).

2 Anmodningen er blevet fremsat under en sag, der føres af G. Denuit og B. Cordenier mod Transorient — Mosaïque Voyages et Culture SA, der er et rejsebureau (herefter »bureauet«), vedrørende en arrangeret rejse til Egypten.

Retsforskrifter

3 Direktivets artikel 4, stk. 4, litra a), bestemmer:

»De i kontrakten fastsatte priser kan ikke ændres, medmindre kontrakten udtrykkeligt åbner mulighed for såvel prisforhøjelse som prisnedsættelse og fastlægger den præcise beregningsmetode for en sådan ændring, idet ændringen udelukkende må foretages på baggrund af ændringer i:

— transportomkostninger, herunder brændstofpriser

— skatter, afgifter eller gebyrer for visse tjenesteydelser, såsom lufthavns-, havne-, landings- eller startafgifter

— valutakurser, som anvendes i forbindelse med den pågældende pakkerejse.«

4 Direktivet er blevet gennemført i belgisk ret ved lov af 16. februar 1994 om kontrakter om arrangerede rejser og rejsebureauaftaler (*Moniteur belge* af 1.4.1994, s. 8928), hvis artikel 11, stk. 1, der svarer til direktivets artikel 4, stk. 4, litra a), bestemmer:

»Den i kontrakten aftalte pris kan ikke ændres, medmindre kontrakten selv udtrykkeligt giver mulighed herfor og fastlægger den præcise beregningsmetode for en sådan ændring, og såfremt ændringen skyldes ændringer i:

a) den valutakurs, der anvendes i forbindelse med rejsen, og/eller

b) transportomkostninger, herunder brændstofpriser, og/eller

c) skatter, afgifter eller gebyrer for visse tjenesteydelser.

De pågældende ændringer skal i så tilfælde ligeledes medføre en prisnedsættelse.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

5 G. Denuit og hans hustru, B. Cordenier, der er sagsøgere i hovedsagen, havde hos bureauet bestilt en rejse til og et ophold i Egypten for dem selv og deres barn, Thierry, til en samlet pris på 2 765 EUR, der bl.a. omfattede deres befordring med fly (t/r) fra Bruxelles samt et krydstogt på Nilen fra den 2. til den 9. marts 2003.

6 I bureauets særlige betingelser bestemmes det, at »disse ydelser beregnes i henhold til den dollarkurs, der var gældende på tidspunktet for trykningen af denne brochure (januar 2002 — kursen 1 EUR = 0,91 USD). Enhver ændring, der øger eller mindsker kursen med mere end 10% inden afrejsen, giver os ret til at tilpasse vore priser«.

7 Efter rejsens afslutning anmodede sagsøgerne i hovedsagen bureauet om at tilbagebetale en del — nemlig 217,61 EUR — af den samlede pris, de allerede havde betalt, idet de gjorde gældende, at den samlede pris burde have været nedsat i forhold til ydelsernes beløb udtrykt i dollars som følge af ændringen i vekselkursen for denne valuta, der på afrejsedagen veksledes til kursen 1,08 USD for 1 EUR.

8 Bureauet nægtede at tilbagebetale sagsøgerne i hovedsagen, idet det påberåbte sig artikel 11, stk. 1, i lov af 16. februar 1994.

9 Sagsøgerne i hovedsagen indbragte derfor sagen for collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages, der er en belgisk forening uden økonomisk vinding for øje.

10 Da collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages er af den opfattelse, at afgørelsen af tvisten forudsætter en fortolkning af direktivets artikel 4, stk. 4, har den udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Såfremt en bestemmelse i en kontrakt mellem en forbruger og en rejsearrangør og/eller formidler kun åbner mulighed for en prisforhøjelse og fastlægger den præcise beregningsmetode for en sådan ændring, idet ændringen udelukkende må foretages på baggrund af de ændringer, der er udtømmende opregnet i artikel 4, stk. 4, litra a), i direktiv 90/314/EØF, skal denne artikel da fortolkes således, at den stiltiende foreskriver en prisnedsættelse i overensstemmelse med den samme beregningsmetode?

2) Såfremt en bestemmelse i en kontrakt mellem en forbruger og en rejsearrangør og/eller formidler giver mulighed for såvel prisforhøjelse som prisnedsættelse uden at fastlægge beregningsmetoden for en sådan ændring, idet ændringen udelukkende må foretages på baggrund af de ændringer, der er udtømmende opregnet i artikel 4, stk. 4, litra a), i direktiv 90/314/EØF, skal denne artikel da fortolkes således, at den medfører, at bestemmelsen er ugyldig for så vidt angår prisforhøjelser?

3) Såfremt en bestemmelse i en kontrakt mellem en forbruger og en rejsearrangør og/eller formidler kun giver rejsearrangøren og/eller formidleren mulighed for

at foretage såvel prisforhøjelse som prisnedsættelse, og den fastlægger den præcise beregningsmetode for en sådan ændring, idet ændringen udelukkende må foretages på baggrund af de ændringer, der er udtømmende opregnet i artikel 4, stk. 4, litra a), i direktiv 90/314/EØF, skal denne artikel da fortolkes således, at den foreskriver, at hele bestemmelsen er ugyldig, eller er bestemmelsens ugyldighed begrænset til at angå prisforhøjelser?

4) Såfremt en bestemmelse i en kontrakt mellem en forbruger og en rejsearrangør og/eller formidler både giver rejsearrangøren og/eller formidleren og forbrugeren mulighed for at foretage såvel prisforhøjelse som prisnedsættelse, og den fastlægger den præcise beregningsmetode for en sådan ændring, idet ændringen udelukkende må foretages på baggrund af de ændringer, der er udtømmende opregnet i artikel 4, stk. 4, litra a), i direktiv 90/314/EØF, skal denne artikel da fortolkes således, at den medfører en forpligtelse for rejsearrangøren og/eller formidleren til at foretage en prisnedsættelse, selv om forbrugeren ikke har anmodet herom?«

Om Domstolens kompetence

11 Det skal indledningsvis undersøges, om collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages er en ret i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 234 EF.

12 For at bedømme, om det organ, der forelægger en sag, er en ret i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 234 EF, tager Domstolen en hel række forhold i betragtning, nemlig om organet er oprettet ved lov, har permanent karakter, virker som obligatorisk retsinstans, anvender en kontradiktorisk sagsbehandling, træffer afgørelse på grundlag af retsregler, og om det er uafhængigt (jf. bl.a. dom af

17.9.1997, sag C-54/96, Dorsch Consult, Sml. I, s. 4961, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis, og af 30.5.2002, sag C-516/99, Schmid, Sml. I, s. 4573, præmis 34).

13 Ifølge Domstolens praksis kan en voldgiftsret ikke anses for en ret i en medlemsstat i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 234 EF, når der hverken retligt eller faktisk foreligger en pligt for aftaleparterne til at afgøre deres tvister ved voldgift, og når myndighederne i den pågældende medlemsstat hverken er inddraget ved valget af voldgift eller har pligt til ex officio at medvirke ved sagens behandling for voldgiftsretten (jf. dom af 23.3.1982, sag 102/81, »Nordsee« Deutsche Hochseefischerei, Sml. s. 1095, præmis 10-12, og af 1.6.1999, sag C-126/97, Eco Swiss, Sml. I, s. 3055, præmis 34).

14 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at tvisten i hovedsagen er blevet forelagt collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages som følge af en voldgiftsaftale, der er indgået mellem parterne.

15 Ifølge den belgiske lovgivning er der ikke et krav om, at der anlægges sag ved denne voldgiftsret som den eneste måde til at afgøre en tvist mellem en borger og en rejseformidler. Ganske vist skal en almindelig domstol, der får forelagt en tvist, der er omfattet af en voldgiftsaftale, i henhold til artikel 1679, stk. 1, i den belgiske retsplejelov erklære sig inkompetent til at træffe afgørelse i sagen. Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages' domsmyndighed er imidlertid ikke obligatorisk, da en borger kan anmode de almindelige domstole om at afgøre tvisten, såfremt der ikke er indgået en voldgiftsaftale mellem parterne.

16 Eftersom der i hovedsagen hverken retligt eller faktisk foreligger en pligt for aftaleparterne til at lade deres tvister afgøre ved voldgift, og da de belgiske offentlige myndigheder ikke er inddraget ved valget af voldgift, kan collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages ikke anses for en ret i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 234 EF.

17 Det følger heraf, at Domstolen ikke er kompetent til at besvare de spørgsmål, der er forelagt af collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Sagens omkostninger

18 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

De Europæiske Fællesskabers Domstol har ikke kompetence til at besvare de spørgsmål, der er forelagt af collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Underskrifter